

L'espectacle incloïa el recital d'una selecció de textos de Marçal amb música i dramatització escènica. Segons García (2019), el contingut explorava «la parte más reveladora sobre la mujer, el deseo y la ruptura», punts neuràlgics de la producció lírica de la poeta, qui, a través dels versos, s'interroga sobre el paper del desig en la construcció de la seua identitat com a dona i, en el procés, acaba enlairant la veu com a part d'una col·lectivitat silenciada que hi reivindica el seu espai.

L'aproximació a Marçal des de diverses propostes artístiques es va completar el dia 22 de novembre (Centre Cultural les Cigarreres) amb l'espectacle poètic *Dona-foc, la dona que es crema*, de la companyia Les fugitives, on les mirades i veus femenines més seductores del segle XX i XXI ens oferiren la seua particular versió del món. Segons les creadores de l'espectacle, elles «han escrit sobre l'amor i la mort —temes que comparteixen amb els seus iguals masculins—, però també han escrit sobre la maternitat, la menopausa i sobre el què significa ser dona en un món on els homes tenen el poder» (Les Fugitives 2019).

De la mà d'estudioses, lectores i admiradores, doncs, literatura i art es van combinar a Alacant per retre homenatge a Maria Mercè Marçal, per demostrar que la seua veu segueix ben present entre nosaltres i continua sent font d'inspiració per a, amb ella, re-crear poesia i bellesa.

Bibliografia

- AKHMATOVA, Anna (1990): «Epigrama», en *Rèquiem i altres poemes*. Barcelona: Edicions 62, p. 77.
- GARCÍA, Txus (2019): «He ensenyat a una dona a fer servir la veu», en <<https://txusgarcia.com/2018/11/12/homenaje-a-maria-merce-marcal-ua/>> (recuperat el 4 de juliol de 2019).
- Les fugitives (2019): *Dona-foc, la dona que es crema*, en <<https://www.lesfugitives.cat/dona-foc/>> (recuperat el 4 de juliol de 2019).

M. Àngels FRANCÉS DIEZ
Universitat d'Alacant

50 anys del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (10 de novembre de 2018). — «Són cinquanta anys, són cinc dècades, són deu lustres, és mig segle», deia Quim Monzó, el cinquantè Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, tot fullejant el llibre *Tot un honor*, que Òmnium Cultural ha editat per commemorar l'efemèride.

Alguns dels darrers premiats (Josep Maria Espinàs, Joan Francesc Mira, Feliu Formosa, Jaume Cabré, Josep Massot, Raimon, Joan Veny i Quim Monzó) es van reunir el passat 10 de novembre a l'Ateneu Barcelonès per fer balanç d'aquest mig segle i per llegir un text de suport als presos i exiliats polítics, entre els quals el president de l'entitat que concedeix el premi. El text de suport als presos va ser llegit, en nom de tots, per Carlota Benet, filla del Premi d'Honor Josep Maria Benet i Jornet, i també anava signat pels Premis d'Honor Josep Vallverdú, Maria-Antònia Oliver i Isabel-Clara Simó, que no van poder assistir-hi.

L'acte va consistir en una tertúlia entre els vuit assistents, conduïda per Teresa Turiera, periodista i autora d'una part dels textos del llibre.

La conversa va ser una mirada enrere per veure la història del premi des de la primera edició el 1968, que es va lliurar a l'historiador i bibliòleg Jordi Rubió i Balaguer. Aquesta mirada es va fer a partir dels continguts del llibre, que dedica dos textos a cadascuna de les cinquanta persones que han estat mereixedores del guardó, i que posa en valor tant el compromís amb la llengua i el país, com l'excel·lència de la seva obra.

El primer dels textos dedicats a cadascún dels premiats, escrits per cinquanta persones de diversos àmbits, posa el focus en l'obra dels guardonats. Marina Garcés, Sergi Pàmies, Margarida Aritzeta, Roc Casagran, Xavier Antich, Lluís Puig, Mireia Calafell, Raül Garrigasait, Marta Buchaca o Tina Vallès són alguns dels 50 noms que hi han col·laborat.

L'altra text parteix d'un indret concret important de cada guardonat que serveix d'excusa per explicar aspectes importants de les seves obres i biografies, però que també els enllacen amb la vida col·lectiva, cultural i social del país. I, alhora, permeten copsar la importància de la seva trajectòria fins i tot més enllà dels Països Catalans. Perquè de Tàrrega a Roma, de Sueca a Cerdanya, d'Eivissa a Roda de Ter, de Llançà a les Terres de Ponent, de la Barceloneta a Sarrià, i dels exilis interiors als exteriors, l'obra dels homes i les dones que cobren vida en les pàgines de *Tot un honor* a través dels seus escenaris viscuts ha suposat una aportació en majúscules a la cultura universal.

El llibre es complementa amb quatre capítols introductoris que contextualitzen els guardonats i la història i evolució del Premi d'Honor: un pròleg de Jordi Cuixart; una contextualització històrica de Lluís Duran; un anàlisi des de la perspectiva de gènere de Lluïsa Julià, que analitza per què només cinc dones (Mercè Rodoreda, Montserrat Abelló, Teresa Pàmies, Maria-Antònia Oliver i Isabel-Clara Simó) han estat guardonades; i un text de Julià Guillamon sobre altres autors que haurien pogut ser premiats, però que no ho van arribar a ser.

En tot moment, tant a l'acte com al llibre, aquesta mirada a mig segle d'història es feu amb voluntat de comprendre «el passat per mirar el futur amb més força encara», com diu Jordi Cuixart al pròleg. I es feu, també, com conclou el mateix Cuixart, amb la consciència que «la vida i l'obra dels cinquanta premis d'honor ens mostren com la catalana és una cultura compromesa i arrelada al país, i oberta i connectada amb la resta del món. Una llengua i una cultura catalanes homologables a qualsevol altra de les seves germanes europees, i és precisament per això que és una de les millors maneres que tenim els catalans de fer la nostra aportació a la cultura universal, que també vol dir a la Pau, la llibertat i la fraternitat entre tots els pobles del món».

Gerard MUIXI I TEJADO
Omnium Cultural

Joan Sales es retroba amb Mercè Rodoreda. L'arxiu de l'escriptor i editor és cedit per la seva filla a la fundació de l'escriptora, a la seu de l'IEC (12 de novembre de 2018). — Les cartes de Joan Sales ja s'han trobat amb les de Mercè Rodoreda. L'encontre entre els dos grans escriptors del segle xx es va produir el 12 de novembre de 2018, tot i que, abans d'ajuntar els arxius, els documents de Sales van haver de passar una quarantena, tot un procés de deshumidificació i altres tractaments a què són sotmesos els papers perquè no es malmetin i durin molts anys. Ara qui en té cura és la Fundació Mercè Rodoreda, de l'Institut d'Estudis Catalans, i Maria Bohigas, la neta de l'escriptor i editor, sap que estan en bones mans: «El funcionament de la Fundació Mercè Rodoreda és exemplar, és una delícia», va dir en l'acte de cessió de l'arxiu Joan Sales a l'IEC.

La data oficial del lliurament era el 35è aniversari de la mort de l'autor d'*Incerta glòria* i els protagonistes de l'acte van considerar que era un bon dia per formalitzar-ne la cessió. De la mateixa manera que Rodoreda va considerar que els seus documents havien d'estar custodiats per l'IEC, la filla del seu editor, Núria Sales Folch, també va pensar que era el lloc òptim per conservar els del seu pare. Per la banda de l'IEC hi va assistir el president, Joandomènec Ros, el pare Josep Massot i el traductor Joaquim Mallafre, membres de la comissió tècnica de la Fundació Rodoreda, que es va constituir dins de l'IEC quan l'escriptora va llegar el seu arxiu.

A l'acte del 12 de novembre, que es va fer al matí a l'antiga Casa de Convalescència del carrer del Carme de Barcelona, la gran protagonista, Núria Sales, va parlar poc, però la seva presència ho